

Activiteitenplan Wet natuurbescherming

Hoekstraat 25, Schaijk

<Status>

titel rapport
**Activiteitenplan Wet
natuurbescherming**

datum
21 oktober 2020

projectnummer
P01449

opdrachtgever
ACMOG B.V.

BRO
Projectleider
JR
Projectteam
MvdS, NL, RdM

bron Kaft
BRO

BRO
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
E info@bro.nl
www.bro.nl

*“Als we anderen de ruimte niet gunnen zullen we zelf steeds
meer opgesloten raken.”*

Prof. Hans Galjaard

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3		
1.1 Aanleiding	3		
1.2 Wettelijk kader (Wet natuurbescherming)	3		
1.3 Leeswijzer	4		
2 Projectomschrijving	4		
2.1 Locatiegegevens	4		
2.2 Voorgenomen werkzaamheden / ingrepen	4		
2.3 Planning van de werkzaamheden	4		
2.4 Doel van de werkzaamheden	4		
3 Aanwezigheid beschermde soorten	5		
3.1 Vleermuizen	5		
3.1.1 Onderzoeksinspanning	5		
3.1.2 Onderzoekresultaten	6		
3.2 Steenmarter en bunzing	7		
3.2.1 Onderzoeksinspanning	7		
3.2.2 Onderzoekresultaten	7		
3.3 Kerkuil	7		
3.3.1 Onderzoeksinspanning	7		
3.3.2 Onderzoekresultaten	8		
4 Effectenbeoordeling	9		
4.1 Gewone dwergvleermuis	9		
4.2 Steenmarter	9		
4.3 Kerkuil	9		
5 Wet- en regelgeving	9		
		5.1 Verbodsbepalingen	9
		5.2 Wettelijk belang	9
		5.2.1 Onderbouwing	10
		5.3 Alternatieven	10
		5.3.1 Locatie	10
		5.3.2 Inrichting en werkwijze	10
		5.3.3 Planning	11
		6 Maatregelen	11
		6.1 Alternatieve verblijfsvoorzieningen	11
		6.1.1 Vleermuizen	11
		6.1.2 Steenmarters	11
		6.1.3 Kerkuil	11
		6.2 Zorgvuldig handelen	12
		6.2.1 Ontzien kwetsbare periode	12
		6.2.2 Ongeschikt maken huidige verblijfplaatsen	12
		6.2.3 Controleronde	12
		6.2.4 Overige soorten	12
		6.3 Planning van de maatregelen per complex	12
		6.4 Ecologisch(e) werkprotocol en begeleiding	12
		7 Staat van instandhouding	13
		7.1 Gewone dwergvleermuis	13
		7.2 Steenmarter	13
		7.3 Kerkuil	13
		8 Bronnen	14
		9 Verklarende woordenlijst	14

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Opdrachtgever is voornemens om de huidige bebouwing aan de Hoestraat 25 te Schaijk te slopen en maximaal 23 woningen te realiseren op het vrijkomende terrein. Middels een verkennend flora- en faunaonderzoek (quickscan), uitgevoerd door NIPA Milieutechniek B.V. in 2019, is vastgesteld dat de bedrijfspanden binnen het plangebied geschikte verblijfplaatsen bevatten voor vleermuizen, steenmarters en bunzing. Naar aanleiding hiervan is verdiepend onderzoek naar vleermuizen, bunzing en steenmarter uitgevoerd in het seizoen van 2020, om verblijfplaatsen van deze soorten vast te stellen dan wel met voldoende zekerheid uit te sluiten. Hierbij zijn één zomer- en één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aangetroffen, is een kraamplaats van steenmarter gevonden en is gebleken dat de loods dienstdoet als roest- of nestplaats voor kerkuil.

Bij de uitvoer van de sloopwerkzaamheden kunnen deze verblijfplaatsen niet worden ontzien. Hieromtrent wordt dan ook ontheffing gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.1 lid 2, 3.5 lid 2, 3.5 lid 4 en 3.10 lid 1 onderdeel b van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren; het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), steenmarter (*Martes fiona*) en kerkuil (*Tyto alba*) voor de periode van 1 januari 2021 tot 1 januari 2025. De maximale periode van 5 jaar wordt hierbij aangehouden voor het geval er onvoorziene vertraging/uitstel optreedt.

1.2 Wettelijk kader (Wet natuurbescherming)

De Wet natuurbescherming heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, schelp- en schaaldieren) en op tachtig vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (artikel 1.11 Wnb). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit de Habitatrichtlijn (Art 3.5 Wnb) en de Nederlands beschermde soorten (art. 3.10 Wnb), waarbij voor een aantal soorten van deze Nederlandse lijst een provinciale vrijstelling geldt vanuit de Provincie Noord-Brabant.

Verder dient rekening gehouden te worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten van de Vogelrichtlijn. Van deze laatste groep is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarbij inventarisatie gewenst is. Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen

kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Voor, tijdens en na de werkzaamheden wordt het wettelijke uitgangspunt gehanteerd om negatieve effecten op deze soorten zoveel mogelijk te mitigeren. Vanuit de Wet natuurbescherming zal de (lokale) gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten gegarandeerd moeten worden. Zo zal het functionele leefgebied van de gewone dwergvleermuis, waar (vaste) rust- en verblijfplaatsen en essentiële foeragegebieden en vliegroutes onderdeel van uitmaken, intact moeten blijven. Dit betekent dat mitigerende maatregelen voor deze soorten zoveel mogelijk voorafgaand aan de ingreep gerealiseerd zullen zijn. Binnen de fasering van de werkzaamheden zal hier specifiek rekening mee worden gehouden door het tijdig uitvoeren van de (mitigerende) maatregelen zoals beschreven in dit Activiteitenplan. Hierdoor wordt het effect vermindert en vindt overtreding van de Wet natuurbescherming alleen plaats op artikel 3.5 inzake verstoring, beschadiging en vernieling van vaste rust- en verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis.

In dit Activiteitenplan wordt omschreven hoe om te gaan met de aangetroffen vaste rust- en verblijfplaatsen en nesten binnen de bebouwing. Daarnaast wordt aangegeven welke mitigerende maatregelen genomen worden, om te voorkomen dat de functionaliteit tijdens de werkzaamheden in het geding komt. Door het Activiteitenplan strikt als mitigatieplan en onderlegger voor het werkprotocol te gebruiken, en de uitvoering van de (mitigerende) maatregelen en de werkzaamheden goed op elkaar af te stemmen, is de kans groot dat de ontheffing verleend wordt. Daarmee zijn in de toekomst geen knelpunten te verwachten met betrekking tot de Wet natuurbescherming.

1.3 Leeswijzer

Dit activiteitenplan dient als bijlage bij de ontheffingsaanvraag voor de sloop van de loodsen en nieuwbouw van woningen op de locatie Hoekstraat 25 te Schaijk. In de hoofdstukken staan de verplichte onderdelen van een activiteitenplan volgens het formulier "TOELICHTING op aanvraagformulier ontheffing Wet natuurbescherming". Voor de inhoudelijke aspecten in dit activiteitenplan zijn de, door BIJ12 gepubliceerde, Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* versie 1.0, juli 2017, Kennisdocument Kerkuil *Tyto alba* versie 1.0, juli 2017 en de door de Provincie Noord-Brabant gepubliceerde Handreiking Kleine Marters in Relatie tot Soortbescherming aangehouden als leidraad.

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving van het project gegeven, waaronder de ligging van de woningen, aard van de werkzaamheden, de planning en het doel van de werkzaamheden. Hoofdstuk 3 behandelt het onderliggende onderzoek en het functionele gebruik door de soorten. Hoofdstuk 4 geeft de effecten op de betreffende soorten door de werkzaamheden. Hoofdstuk 5 behandelt de juridische aspecten waaronder de verbodsbepalingen, het wettelijk belang en de afwezigheid van alternatieven. In hoofdstuk 6 volgen de maatregelen om te zorgen dat effecten worden voorkomen, verzacht of gemitigeerd. Hoofdstuk 7 behandelt de gevolgen op de staat van instandhouding door de werkzaamheden en maatregelen.

De bij het plangebied behorende quickscan flora en fauna en de seizoensgebonden (protocollaire) veldonderzoeken ten behoeve van de werkzaamheden worden als separate documenten bij dit activiteitenplan meegestuurd.

2 Projectomschrijving

2.1 Locatiegegevens

Het plangebied is gelegen in het westen van Schaijk, aan de Hoekstraat 25. Het plangebied bestaat momenteel uit enkele oude loodsen. In het zuidwesten is wat opgaand groen aanwezig, waarbij enkele kruidige gewassen zijn doorgeschoten. In figuur 2 is een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving weergegeven.

Figuur 1: Luchtfoto terrein Hoekstraat 25, Schaijk

2.2 Voorgenomen werkzaamheden / ingrepen

Oprachtgever is voornemens alle bebouwing binnen het plangebied (behalve de woning aan Hoekstraat 23) te slopen, en het gehele plangebied bouwrijp te maken. Hiervoor in de plaats worden maximaal 23 woningen gerealiseerd.

2.3 Planning van de werkzaamheden

Voornemen is om in het voorjaar van 2021 de bebouwing te slopen. Hiervoor moet vóór de start van het broedseizoen

van de kerkuil en het voortplantingsseizoen van de steenmarter de betreffende loods worden gesloopt dan wel ongeschikt gemaakt. De bouw zal na de bouwvak van 2021 starten.

2.4 Doel van de werkzaamheden

De huidige bebouwing binnen het plangebied is leegstaand, verouderd en vervallen. Hierdoor voldoet het op meerdere vlakken niet meer aan de eisen die tegenwoordig gevraagd worden. Er is een schrijnend woningtekort, waar dit terrein zich goed voor kan lenen. Daarnaast is een dergelijk industrieel terrein binnen de bebouwde kom zeer ongewenst. Een herbestemming van het terrein tot wonen is daarmee de meest geschikte optie.

3 Aanwezigheid beschermde soorten

3.1 Vleermuizen

Tijdens een verkennende fase (quickscan) in 2019 is geconstateerd dat de gebouwen over potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen beschikken. Naar aanleiding hiervan heeft er in mei-september 2020 een onderzoeksinspanning plaatsgevonden conform de richtlijnen hetgeen is gesteld in het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdierverseniging.

3.1.1 Onderzoeksinspanning

Voor vleermuizen zijn in de periode half mei tot en met september 2020 in totaal vijf aanvullende veldbezoeken uitgevoerd. Dit betreft de meest gunstige periode van het jaar waarin vleermuizen aantoonbaar van een onderzoeksgebied gebruik kunnen maken. Gedurende de periode mei tot en met half juli hebben de meeste soorten hun zomer- en kraamverblijfplaatsen bezet en zijn druk bezig met het grootbrengen van jonge dieren. Vanaf eind juli vallen de kraamkolonies uiteen, verspreiden de vrouwtjes zich en gaan op zoek naar het gezelschap van baltsende mannetjes. Winterverblijfplaatsen zijn zeer lastig aan te tonen. Van zomerverblijfplaatsen, kraamverblijven en paarverblijfplaatsen mag zekerheids halve aangenomen worden dat deze ook als winterverblijfplaats gebruikt kunnen worden, zolang de temperatuur niet te laag wordt (vorst).

De laatvlieger heeft als enige soort geen standaard invliegtijd. Het zwermgedrag is bij deze soort ook korter en kan al plaatsvinden vanaf 1 á 2 uur na het uitvliegmoment. Omdat het niet reëel is om de hele nacht binnen een of meerdere

deelgebieden te zoeken naar laatvliegers, hebben in de periode half mei - half juli twee gerichte avondrondes (circa 2 uur na zonsondergang) plaatsgevonden met een tussenliggende periode van minimaal 30 dagen, ten behoeve van het aantonen/uitsluiten van zomer- en kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger. Daar kraamgroepen van de gewone dwergvleermuis door het in- en uitvliegen in deze eerste twee uur ook goed waarneembaar zijn, dit mede in verband met de groeps grootte en het tijdig terugkomen om de jongen te zogen, is hieromtrent door het plangebied vanaf strategische plekken, en vanaf deze locaties rond te lopen, met drie personen te bekijken een voldoende betrouwbaar beeld verkregen omtrent de aan/afwezigheid van kraamverblijfplaatsen. Daarnaast heeft er in de periode mei – juli tevens een ochtendronde (circa 2 uur voor zonsopkomst) plaatsgevonden ten behoeve van het aantonen/uitsluiten van zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Vervolgens hebben in de periode half augustus - eind september twee avondrondes, met een tussenliggende periode van minimaal 20 dagen, plaatsgevonden ten behoeve van het aantonen/uitsluiten van de functie paarverblijfplaats. Tabel IV geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken voor vleermuizen. De inventarisatiemethode is conform de richtlijnen van het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdierverseniging. Dit protocol schrijft voor dat de onderzoeksinspanningen afhankelijk zijn van de te verwachten soorten en functies. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. In het bijzonder wanneer de aanwezigheid van gebiedsfuncties of soorten wordt uitgesloten, zou een onderzoek volgens het protocol als juridisch voldoende moeten worden aangemerkt.

Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gelet op uitvliegende, invliegende of zwermende vleermuizen. Daarnaast is er ook gelet op foeragerende en passerende vleermuizen. Tijdens de twee laatste veldbezoeken is voornamelijk gelet op sociale geluiden. In de periode half augustus - september produceren mannetjes vleermuizen de meeste sociale geluiden vanuit of vliegend rondom bebouwing om vrouwtjes te lokken. Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd met behulp van een batdetector (Pettersson M500-384) met opnamemogelijkheid en weergave van sonogrammen. Een batdetector zet het voor de mens niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitel kan geven.

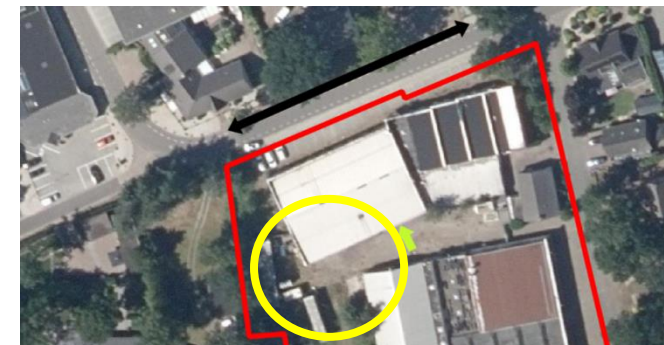
Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. De weersomstandigheden voldoen aan de protocollaire eisen voor vleermuisonderzoek: temperatuur niet lager dan 12 °C, de windsnelheid beneden de 5 Beaufort en geen sprake van neerslag, anders dan lichte motregen (zie tabel 4).

3.1.2 Onderzoekresultaten

Het plangebied was in het voorjaar, vooral als foerageergebied, een veelgebruikte locatie met betrekking tot vleermuizen. Tevens is er één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen in het bedrijfspand in het noorden van het plangebied. In het najaar was de hoeveelheid activiteit echter minder. Wel is een paarterritorium waargenomen binnen het plangebied. De wegbeplanting parallel met de Hoekstraat werd gebruikt als vliegroute door gewone dwergvleermuis.

Figuur 2: Paarterritorium (blauw vlak) ten opzichte van het plangebied (rood omlijnd)

Figuur 3: Vliegroute (zwarte pijl), zomerverblijfplaats (groene pijl) en foerageergebied (geel omlijnd) ten opzichte van het plangebied (rood omlijnd)

Tabel 1 Bezoeken i.v.m. vleermuisinventarisaties

Datum	Type onderzoek	Tijdsduur onderzoek	Zon op/onder	Weer	Temperatuur
08-06-2020	Vleermuizen (kraam- en zomerverblijf)	21.45-00.00	21.52	Wind gemiddeld 2 Bft Geheel bewolkt Geen neerslag	13°C
07-07-2020	Vleermuizen (kraam- en zomerverblijf)	21.45-00.00	21.55	Wind gemiddeld 2 Bft Geheel bewolkt Geen neerslag	12°C
24-07-2020	Vleermuizen ochtend (zomerverblijf)	03.45-06.00	05.50	Wind gemiddeld 2 Bft Half bewolkt Geen neerslag	15°C
17-08-2020	Vleermuizen (paarverblijf)	22.00-02.00	20.55	Wind gemiddeld 2 Bft Geheel bewolkt Geen neerslag	20°C
07-09-2020	Vleermuizen (paarverblijf)	21.00-02.00	20.09	Wind gemiddeld 2 Bft geheel bewolkt Geen neerslag	13°C

Figuur 4: Toegang tot de verblijfplaats achter de open stootvoegen, In het bedrijfspand tegen de noordgrens van het plangebied (rood omlijnd)

Verblijfplaatsen

Tijdens het voorjaar is één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. De zomerverblijfplaats bevond zich in de spouwmuur achter open stootvoegen, welke zich bevinden onder de dakrand van de noordelijke bedrijfshal (zie figuur 3 en 4). Tijdens de avondronde op 7 juli is hier het uitvliegen van één enkele gewone dwergvleermuis waargenomen.

Daarnaast is er tijdens de veldbezoeken in het najaar één paarterritorium van de gewone dwergvleermuis aangetroffen (zie figuur 2). Binnen dit territorium is consistent een baltende gewone dwergvleermuis waargenomen tijdens het paarseizoen. Ondanks dat het individu tijdens het veldbezoek niet is in- of uitgevlogen, zal het betreffende individu hoogstwaarschijnlijk hier wel zijn (paar)verblijfplaats hebben. Het was echter niet vast te stellen in welk bedrijfspan of woning het individu verbleef. Uitgangspunt hierbij is dat het dier zich in elke woning in de directe omgeving kan bevinden.

Foeragerende vleermuizen

Tijdens vrijwel ieder veldbezoek zijn enkele (1-3) foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen binnen het plangebied. Deze foerageerde voornamelijk tijdens het vroegste deel van de avond op de binnenplaats, rond en binnen de noordelijke bedrijfshal en rond het opgaand groen tegen de grens van het plangebied (zie figuur 8) Later op de avond trokken deze weg en vloog er slechts incidenteel een individu over. Gezien de vleermuizen hier niet de hele avond aanwezig waren en regelmatig een kwartier of langer verdwenen is het niet de verwachting dat het plangebied essentieel foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis betreft. Daarnaast is er in de directe omgeving genoeg alternatief groen aanwezig dat kan dienen als foerageermogelijkheid in de vorm van parken, achtertuinen, en het buitengebied, en blijft er ook in de toekomst groen aanwezig binnen het

plangebied. De voorgenomen plannen zullen niet leiden tot een afname in essentieel foerageergebied.

Vliegroutes

Tijdens vrijwel ieder veldbezoek zijn meerdere individuen van gewone dwergvleermuis en enkele laatvliegers waargenomen welke parallel met de wegbepanting naast de Hoekstraat richting het westen vlogen. Er kan redelijkerwijs worden aangenomen dat de bomenrij parallel met de Rijksweg als vliegroute dient. Deze blijft in de toekomstige situatie behouden, waardoor de werkzaamheden geen overtreding betreffen.

3.2 Steenmarter en bunzing

3.2.1 Onderzoeksinspanning

Ten behoeve van het onderzoek naar steenmarter en bunzing is een wildcamera gebruikt. Deze inventarisatiemethode is geschikt voor beide soorten, en voldoet aan de hoeveelheid materiaal zoals benoemd in het document "Handleiding Kleine Marters in relatie tot soortbescherming" van Provincie Noord-Brabant. Op basis van deze handreiking dient het onderzoeksmateriaal minimaal 6 weken in het plangebied aanwezig te zijn binnen de meest actieve periode van kleine marterachtigen, tussen maart en augustus. Tevens dient er minimaal 1 wildcamera per 3 hectare aanwezig te zijn om voldoende uitsluitel over de aanwezigheid te kunnen geven.

Het onderzoek is gedurende 9 weken uitgevoerd, tussen 8 juni 2020 en 17 augustus 2020. Gedurende deze periode zijn om de 3 weken de SD-kaart en batterijen vervangen en de beelden geanalyseerd. De camera is tegen een boom geplaatst in het zuiden van het plangebied (zie figuur 7). De ruigte, puinstapels en de vervallen bedrijfshal zijn geschikt

als verblijfplaats en foerageergebied voor zowel bunzing als de steenmarter.

3.2.2 Onderzoekresultaten

Tijdens het veldonderzoek is de bunzing niet waargenomen op de camerabeelden. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de bunzing niet gebruik maakt van het plangebied.

Gedurende het gehele veldonderzoek zijn er regelmatig steenmarters vastgelegd door de wildcamera (zie figuur 5 en 6). Er zijn tot vier individuen op één video waargenomen. Hierbij kan er redelijkerwijs van worden uitgegaan dat het hier een moeder met recente worp betreft. De nestplaats van deze steenmarters bevindt zich onder de dakplaten van het bedrijfspan tegen de zuidgrens, aangezien ze daar tijdens de veldronde ten behoeve van de vleermuizen meerdere malen zijn waargenomen.

Er is tevens een eekhoorn vastgelegd door de wildcamera binnen het plangebied. Deze soort is slechts één maal gedurende het veldonderzoek waargenomen door de wildcamera, op 3 augustus 2020. Binnen het plangebied zelf zijn verder geen nesten of sporen van eekhoorn aangetroffen. Er kan redelijkerwijs van een incidentele waarneming worden uitgegaan. Verder zijn waarnemingen gedaan van huiskat, egel, woelmuizen, bosmuizen en verschillende soorten vogels.

3.3 Kerkuil

3.3.1 Onderzoeksinspanning

Aangezien in de uitgevoerde quickscan flora en fauna aanwezigheid van de kerkuil op voorhand was uitgesloten is hier geen soortgericht onderzoek naar uitgevoerd. Bij het vleermuisonderzoek bleek de soort echter wel aanwezig, waarna ook sporenonderzoek is uitgevoerd in de bebouwing

3.3.2 Onderzoekresultaten

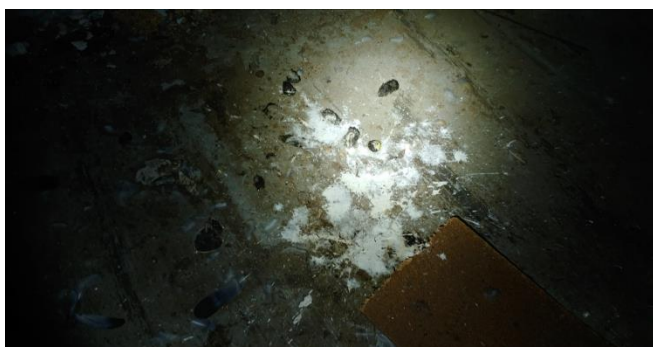
Tijdens de veldrondes op 8 juni is er een kerkuil waargenomen binnen het plangebied. Na zonsondergang kwam één individu uit het zuidelijke bedrijfshal gevlogen, en voor zonsopkomst vloog deze weer in. Na nadere inspectie van de zuidelijke bedrijfshal zijn grote hoeveelheden braakballen en krijtsporen aangetroffen (zie figuur 7). Tevens zijn er sporen van nesten aangetroffen in holten tegen de nok van het bedrijfspand (zie figuur 8). Er kan worden aangenomen dat het hier een actieve nestplaats betreft. Daaropvolgend is de kerkuil tevens tijdens de veldrondes van 24 juli en 17 augustus waargenomen, in beide gevallen in- of uitvliegend van de bedrijfshal.

Figuur 5: Steenmarter, waargenomen op 31-07-2020

Figuur 5: Drie steenmarters, waargenomen op 20-06-2020

Figuur 7: Braakballen en krijtsporen binnen bedrijfshal

Figuur 6: Bedrijfshal waarbinnen een nestplaats van kerkuil is aangetroffen, ten opzichte van het plangebied (rood omlijnd)

4 Effectenbeoordeling

4.1 Gewone dwergvleermuis

In de loods bevindt zich een zomerverblijf en een paarverblijf van de gewone dwergvleermuis. Verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis zijn beschermd onder artikel 3.5 lid 4 van de Wet natuurbescherming. Daarnaast zullen de individuen mogelijk verstoord worden door de werkzaamheden (ongeschikt maken of slopen). Verstoren van de gewone dwergvleermuis is verboden onder artikel 3.5 lid 2 van de Wet natuurbescherming.

De aangetroffen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis bevinden zich in te slopen loodsen. Alvorens kan worden gesloopt dient een ontheffing te worden verkregen voor de genoemde verbodsbepalingen via de Omgevingsdienst Brabant-Noord.

4.2 Steenmarter

In de zuidelijke loods bevindt zich een (kraam)verblijfplaats van de steenmarter. Verblijfplaatsen van steenmarter zijn beschermd onder artikel 3.10 lid 1 onderdeel b van de Wet natuurbescherming. Om de loods te mogen slopen dient een ontheffing te worden verkregen voor de genoemde verbodsbepaling via de Omgevingsdienst Brabant-Noord

4.3 Kerkuil

De kerkuil heeft een roestplaats en waarschijnlijke nestplaats in de zuidelijke loods. Nesten van kerkuil zijn beschermd onder artikel 3.1 lid 2 van de Wet natuurbescherming.

5 Wet- en regelgeving

5.1 Verbodsbepalingen

De sloop en nieuwbouw heeft niet tot doel (de intentie) om de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren. Echter ten behoeve van het (mogelijk) ongeschikt maken van de bebouwing voorafgaand aan de werkzaamheden en/of door de werkzaamheden op zich (waarbij de verblijfplaats en toegang hiertoe behouden blijft) kan een aanwezige gewone dwergvleermuis tijdelijk (onbedoeld) worden verstoord. Vanwege het aanbieden van tijdelijke maatregelen (vleermuiskasten) zullen ten tijde van de verstoring in de directe omgeving voldoende alternatieve verblijfsmogelijkheden aanwezig zijn. Desalniettemin wordt er op voorhand toch ontheffing gevraagd van de verbodsbepaling Artikel 3.5, lid 2:

“Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, opzettelijk te verstoren”.

Bij de sloop wordt de reeds aanwezige vaste rust- en verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vernield. Er is 1 zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Ter plaatse zullen wederom permanente verblijfsvoorzieningen voor de gewone dwergvleermuis worden gecreëerd. Daarbij worden er tijdelijke voorzieningen getroffen (zie hoofdstuk 6). De functie van de verblijfplaats zal daardoor te allen tijde worden behouden. Hierdoor is er geen sprake van permanente beschadiging of vernieling van voortplantings- of rustplaatsfunctionaliteit. Desondanks wordt er toch ook ontheffing aangevraagd van de verbodsbepaling Artikel 3.5, lid 4:

“Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, te beschadigen of te vernielen”.

Bij de sloop wordt een roest- en nestgelegenheid van de kerkuil verwijderd. Ter compensatie worden in de omgeving nieuwe nestkasten op geschikte locaties geplaatst. Hierdoor heeft de kerkuil ten alle tijden een geschikte roest- en verblijfplaats, waardoor de functie ten alle tijden behouden blijft. Desondanks wordt de fysieke verblijfplaats verwijderd, waarvoor ontheffing wordt aangevraagd van Artikel 3.1 lid 2:

“Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.”

De aanwezige kraamplaats van steenmarter wordt bij de sloop van de loodsen verwijderd. Aangezien er tijdig nieuwe verblijfplaatsen gerealiseerd worden heeft de steenmarter ten alle tijden een geschikte verblijfplaats ter beschikking. Hierdoor blijft de functie van verblijfplaats ten alle tijden behouden. De fysieke verblijfplaats gaat echter verloren. Hiervoor wordt ontheffing aangevraagd van Artikel 3.10 lid 1 onderdeel b:

“Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen”

5.2 Wettelijk belang

In het kader van de uitvoering van de werkzaamheden wordt een ontheffing aangevraagd voor het aantasten (verstoren, beschadigen of vernielen) van nest- en roestplaatsen van kerkuil (artikel 3.1 Wnb), vaste rust- en verblijfplaatsen van

de gewone dwergvleermuis (artikel 3.5 Wnb), en rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter (artikel 3.10 Wnb).

Op grond van respectievelijk artikel 3.3, 3.8 en 3.10 lid 2 van de Wnb kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van de verboden als bedoeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 lid 1, ten aanzien van dieren van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

De ontheffing van verbodsbepalingen artikel 3.1 lid 2 wordt in dit geval aangevraagd “in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid”.

De ontheffing van verbodsbepalingen artikel 3.5 lid 2 en 4, en artikel 3.10 lid 1 onderdeel b wordt in dit geval aangevraagd “in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”.

De ontheffing van verbodsbepalingen artikel 3.10 lid 1 onderdeel b wordt ook aangevraagd “in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied”.

5.2.1 Onderbouwning

Het terrein heeft momenteel een bedrijfsbestemming. Voorheen bevond zich hier de Fixet. Tot enkele jaren geleden (2009) waren er een keukencentrum en een bouwmarkt gevestigd. De bedrijfspanden staan op dit moment leeg en hebben een verloederde uitstraling. Aan de westzijde van de bedrijfspanden staan twee (te behouden) vrijstaande woningen. Ook ten oosten van het terrein staan woningen. Aan de

noordzijde, aan de Hoekstraat, is een parkeerstrook aangelegd.

De verloederde en vervallen uitstraling van het terrein geeft een onveilig gevoel voor omwonenden. Het lokt kwaadwillende mensen uit om bijvoorbeeld ruiten in te gooien, de panden te betreden en brand te stichten, of hier een hennep. Dit kan leiden tot zeer onveilige situaties, bijvoorbeeld bij confrontatie door buurtbewoners. De ontwikkeling is daarmee ten behoeve van de **openbare veiligheid**.

Door de aanwezigheid van asbest in de panden heeft eventuele brandstichting ook tot gevolg dat de **volksgezondheid** in het geding komt. Asbestdeeltjes welke zich verspreiden kunnen door mensen in de omgeving worden ingeademd. De blootstelling aan asbestvezels kan een mesothelioom veroorzaken, een kwaadaardige vorm van kanker welke in 85% van de gevallen een gevolg is van blootstelling aan asbestvezels.

Bij de werkzaamheden worden nieuwe woningen gerealiseerd welke aan huidige standaarden voor duurzaamheid voldoen. De woningen worden goed geïsoleerd en zijn gasloos. In vergelijking met de bedrijfsbestemming is er in deze situatie een veel lagere uitstoot van voor het milieu schadelijke deeltjes. Dit is een verbetering met betrekking tot het **milieu**.

De nieuwbouw van woningen is in lijn met het landelijk beleid omtrent het woningtekort. Deze **ruimtelijke ontwikkeling** draagt bij aan het behalen van de gestelde doelen.

5.3 Alternatieven

Voor het verkrijgen van een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen is het noodzakelijk dat is aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing is. Dit be-

tekent dat voor alle beschermde soorten waarvoor de ontheffing wordt aangevraagd, aangetoond dient te worden dat er geen alternatief is voor de voorgenomen activiteit, die geen of minder negatieve effecten heeft voor de betreffende soort(en). Het alternatievenonderzoek dient zowel gericht te zijn op de locatieafweging als op de inrichtings- en uitvoeringsalternatieven (waaronder werkwijze en planning van de werkzaamheden).

5.3.1 Locatie

De locatie is in de huidige staat een vervallen bedrijventerrein. In de directe omgeving zijn woningen aanwezig, wat een zware bedrijfsbestemming niet mogelijk maakt. Zowel landelijk als lokaal beleid is er op gericht om meer woningbouw mogelijk te maken, waar deze vrijgekomen locatie binnen de bebouwde kom zich uitstekend voor leent. Aangezien de druk om woningen te realiseren momenteel erg hoog is, kan er van worden uitgegaan dat overige geschikte locaties binnen en rond Schaijk eveneens ontwikkeld worden. Alternatieve locaties zijn daarmee niet mogelijk.

5.3.2 Inrichting en werkwijze

De inrichting van het plan voorziet in veel ruimte voor wonen, waarbij eisen voor bijvoorbeeld verkeer, parkeren en waterafvoer worden meegenomen. Aanpassingen aan de inrichting, waarbij de nest- en verblijfplaatsen behouden blijven, zouden resulteren in het behoud van een of meerdere loodsen. Gezien de ligging van de loodsen, in combinatie met de relatief grote oppervlakte welke deze innemen, zou het plan economisch niet uitvoerbaar zijn. Daarnaast zou de inrichting hierdoor inleveren op uitstraling. In de toekomstige situatie blijft de groenstrook behouden, en zullen eveneens de achtertuinen tot foerageergebied van zowel gewone dwergvleermuis, steenmarter en kerkuil kunnen behoren. Indien meer foerageergebied zou worden toegevoegd, wordt hierbij ingeleverd

op de economische haalbaarheid van het plan, wat niet gewenst is.

De werkwijze wordt conform de betreffende kennisdocumenten ingericht. Bebouwing wordt waar noodzakelijk ongeschikt gemaakt. De ontmanteling van de gebouwen vindt plaats na een controleronde, of op een manier dat de dieren de kans krijgen het pand uit zichzelf te verlaten. Er zijn geen geschiktere aanpassingen in de werkwijze voorhanden.

5.3.3 Planning

Bij uitvoering van de werkzaamheden wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met de kwetsbare periodes van de aanwezige soorten, middels het werken buiten de gevoelige periode dan wel het ongeschikt maken van de bebouwing in een minder gevoelige periode. In deze situatie is er geen gunstigere oplossing voorhanden, waarbij het geheel ook uitvoerbaar blijft voor de aannemer.

6 Maatregelen

De maatregelen om negatieve effecten te voorkomen dan wel te minimaliseren bestaan achtereenvolgens uit het tijdig aanbrengen van tijdelijke dan wel permanente verblijfvoorzieningen, ongeschikt maken van de huidige verblijfplaatsen, een controleronde, zorgvuldig handelen (doden en verwonden voorkomen) en het realiseren van permanente verblijfvoorzieningen in de nieuwe situatie. In dit geval gaat het om het treffen van maatregelen ten behoeve van het (tijdelijk) vernietigen dan wel verstoren van de zomerverblijfplaats en paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis, voortplantingsplaats van de steenmarter en roest- en nestplaats van de kerkuil.

6.1 Alternatieve verblijfvoorzieningen

6.1.1 Vleermuizen

Ter compensatie van de te verwijderen zomer- en paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis, zijn aan woningen in de directe omgeving (binnen 200 meter) acht tijdelijke vleermuiskasten geschikt als zomer- en paarverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis geplaatst. Het betreft een mengeling van vleermuiskasten "Rosita", "Brigida", en "Elisa". Er zijn op vier verschillende adressen twee kasten geplaatst, namelijk Hoekstraat 8, 16 en 29, en Burgemeester de Grootstraat 11. De kasten zijn geplaatst conform de eisen gesteld in het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis. Het aanbieden van 8 vleermuiskasten wordt als voldoende beschouwd om de betreffende verblijfsfuncties tijdelijk op te vangen. Enkel de kasten aan de Hoekstraat 16 zijn gelegen op meer dan 200 meter afstand. Echter, gezien de woning in het verlengde van de aangetroffen vliegroute is gelegen (parallel aan de Hoekstraat) is de verwachting dat deze snel ontdekt zal worden.

Als permanente verblijfvoorziening zal in overleg met de architect beoordeeld worden of de spouwmuren en daken van de nieuwbouwwoningen geschikt kunnen worden gemaakt voor gewone dwergvleermuis. Is dit niet mogelijk dan worden minimaal 8 permanente inbouwkasten geschikt voor zomer- en paarverblijfplaats conform de eisen gesteld in het kennisdocument in de woningen ingebouwd.

Minimaal 6 maanden na oplevering van de nieuwbouw mogen de tijdelijke vleermuiskasten weer worden verwijderd, in samenspraak met een ecooloog.

6.1.2 Steenmarters

Ter compensatie van de voortplantingsplaats voor de steenmarter wordt er tweemaal een zogenaemde "marterhoop" gerealiseerd, zoals beschreven in het document "Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming" van de provincie Noord-Brabant. Onderin de marterhopen wordt een nestkast geplaatst welke geschikte afmetingen heeft voor steenmarter. De exacte locaties van de marterhopen zijn nog niet bekend. In overleg met de gemeente wordt gekeken of deze op gemeentelijke grond in de omgeving kunnen worden geplaatst. Met name de groenstrook tussen de Hoekstraat en de Rijksweg is een mogelijkheid. Echter wordt ook gekeken naar gebieden iets verder buiten het dorp, zoals de bosgebieden ten zuiden van de Rijksweg.

6.1.3 Kerkuil

Ter compensatie van de roest- en nestplaats van de kerkuil worden er in de omgeving (binnen 500 meter) twee nestkasten van kerkuil geplaatst op geschikte locaties. De exacte locaties hiervan zijn nog niet bekend. Aan de Hoekstraat 8 en 16 wordt momenteel met de bewoners overleg gevoerd omtrent de plaatsing.

6.2 Zorgvuldig handelen

De inventarisatie is en blijft, ondanks de protocollaire richtlijnen, een momentopname. Het is dan ook nooit volledig uitgesloten dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methodes en inspanningen is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (Zorgplicht) van de Wet natuurbescherming. Wat betreft het onderliggende onderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem/haar verwacht kan worden voor vaste rust en verblijfplaatsen, zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen. Aan het zorgvuldig handelen en de zorgplicht wordt voldaan door het aanbieden van nieuwe verblijfplaatsen alsmede het werken buiten de kwetsbare periodes. Voorafgaand aan de werkzaamheden worden, daar waar nodig, de verblijfplaatsen in de betreffende bebouwing ongeschikt gemaakt voor vleermuizen om te voorkomen dat desbetreffende soorten nog gebruik maken van de aanwezige bebouwing gedurende de werkzaamheden.

6.2.1 Ontzien kwetsbare periode

Zoals genoemd zullen werkzaamheden aan de betreffende woningen buiten de kwetsbare periode van de aanwezige soorten worden uitgevoerd. In dit geval betreft dit met name de winterperiode voor vleermuizen (november t/m maart), het broedseizoen van de kerkuil (februari t/m augustus) en het voortplantingsseizoen van de steenmarter (februari t/m half augustus). De werkzaamheden worden uitgevoerd in deze minst gevoelige periode, of de verblijfplaatsen worden buiten deze periode ongeschikt gemaakt. De geschiktheid van de periode waarin gewerkt wordt, wordt bepaald door een begeleidende ecooloog.

6.2.2 Ongeschikt maken huidige verblijfplaatsen

De loods met de verblijfplaats van steenmarter en nestlocatie van kerkuil wordt eind januari ongeschikt gemaakt voor deze soorten. Hierbij worden alle dakplaten aan de binnenzijde van de loods verwijderd, en worden alle toegangswegen afgedicht. Deze werkzaamheden vinden plaats onder toezicht van een ecooloog, welke er voor zorgt dat er geen dieren opgesloten raken in het pand. De exacte uitwerking van de maatregelen wordt gekozen in overleg met de begeleidende ecooloog en wordt verwoord in het ecologisch werkprotocol. De loods is niet geschikt voor vleermuizen, waardoor dit in de winter kan worden uitgevoerd.

Na het ongeschikt maken worden de werkzaamheden door de begeleidende ecooloog gecontroleerd of deze voldoende zijn om steenmarter en kerkuil te weren uit hun verblijfplaatsen.

6.2.3 Controlerende

Enkele dagen voor de start van de sloopwerkzaamheden van de noordelijke loods wordt een controlerende uitgevoerd op de aanwezigheid van vleermuizen, mede met behulp van een batdetector en onder gunstige weersomstandigheden. Wanneer vleermuizen worden aangetroffen zullen de betreffende gebouwen ongeschikt gemaakt moeten worden (met exclusion flaps of andere vergelijkbare constructies). Daarna vindt nogmaals een controlerende plaats. Hiermee wordt zorgvuldig te werk gegaan en eveneens voldaan aan de Zorgplicht (artikel 1.11 Wnb).

6.2.4 Overige soorten

Ook andere (en onbeschermd) soorten, mogen niet moedwillig gedood worden. In het kader van de zorgplicht is het noodzakelijk om tijdens de werkzaamheden voldoende zorg te dragen voor (incidenteel) aanwezige individuen, met name

een relatief trage algemeen voorkomende soort als de egel die onder beplanting verscholen kan zitten. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Dieren moeten de gelegenheid krijgen om het werkgebied zelfstandig en veilig te kunnen verlaten. Indien noodzakelijk dienen soorten zorgvuldig te worden verplaatst naar buiten het werkgebied.

6.3 Planning van de maatregelen per complex

In onderstaande tabel is een overzicht weergegeven van

Tabel 2 Planning

Tijd	Actie
Augustus 2020	Plaatsing tijdelijke vleermuiskasten
Oktober 2020	Plaatsing kerkuilkasten en marterhopen
Eind januari 2021	Ongeschikt maken loods met kerkuil en steenmarter
Mei 2021	Start sloop bebouwing
3 ^e kwartaal 2021	Afronden sloopwerkzaamheden
2 ^e kwartaal 2022	Oplevering woningen

wanneer welke maatregelen plaats zullen vinden met betrekking tot de woningen waar verblijfplaatsen zijn aangetroffen.

6.4 Ecologisch(e) werkprotocol en begeleiding

Alle te nemen maatregelen worden in een ecologisch werkprotocol aangegeven. Dit protocol is tijdens de werkzaamheden op de locatie aanwezig en onder betrokken medewerkers bekend. Aanvullende voorwaarden uit de ontheffing worden hier tevens in meegenomen.

7 Staat van instandhouding

Naast het voldoen aan een 'wettelijk belang' (5.2) en het ontbreken van alternatieven (5.3) is een derde voorwaarde voor ontheffingverlening dat de activiteit 'geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding' van de betreffende (populatie van de) soort. Bij deze afweging gaat het niet meer om individuen maar om de populatie van een soort in een gebied.

7.1 Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort in Nederland en wordt in het gehele land aangetroffen. In 2013 werd de landelijke gunstige staat van instandhouding als gunstig beoordeeld (Kennisdokument gewone dwergvleermuis, Bij12 versie 2017). Gedurende het hele jaar maken gewone dwergvleermuizen gebruik van bebouwing. In de bebouwing maakt de soort gebruik van de spouwmuren, en onder dakpannen, als verblijfplaats. In de directe omgeving is voldoende bebouwing aanwezig welke een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen bieden, waarbij geen vleermuizen zijn aangetroffen tijdens het onderzoek. Naar verwachting is ook de lokale staat van instandhouding van de soort gunstig.

Bij de sloop van de loodsen komt een enkele zomerverblijfplaats en een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis te vervallen. Het functionele leefgebied van de gewone dwergvleermuis blijft mede door het permanent aanbieden van voldoende duurzame alternatieve verblijfsmogelijkheden op geschikte locaties in de directe omgeving behouden. Daarbij worden negatieve effecten voorkomen door een controlerende en indien noodzakelijk het ongeschikt maken van

de verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis voor aanvang van de werkzaamheden en/of gevoelige periode onder gunstige weersomstandigheden. De maatregelen zijn gericht om de gunstige staat van instandhouding te kunnen waarborgen en om zorgvuldig te handelen. Dit activiteitenplan wordt onderdeel van het contract met de aannemer. Hierdoor zijn de maatregelen tevens gewaarborgd in het proces. Hoewel twee huidige vaste rust- en verblijfplaatsen van een individuele gewone dwergvleermuis verdwijnt en/of wordt verstoord in de te slopen bebouwing, is er van wezenlijk negatieve invloed geen sprake. Alternatieve verblijfplaatsen in de directe omgeving zijn gerealiseerd ruimschoots voorafgaand aan de verstorende werkzaamheden en/of het moment dat de gewone dwergvleermuizen weer van de verblijfplaats gebruik zullen maken. Daarnaast wordt het functionele leefgebied voor de gewone dwergvleermuis binnen het territorium niet aangetast. De lokale populatie van gewone dwergvleermuis zal niet worden aangetast. Hiermee komt de gunstige staat van instandhouding van de (lokale) populaties niet in het geding.

7.2 Steenmarter

De steenmarter is een van de meest algemene marters van Nederland. Tot de tweede wereldoorlog werd er veel gejaagd op de steenmarter voor zijn pels. Dit had een zeer lage stand als gevolg. Door de sluiting van de jacht in 1948 is de soort stabiel gebleven, weliswaar in lage aantallen. Pas sinds 1970 vond er, door immigratie vanuit Duitsland, een toename aan steenmarters plaats. Sindsdien heeft de steenmarter zich zowel in areaal als aantal zeer sterk uitgebreid. Opvallend hierbij is de kolonisatie van stedelijk gebied. De soort zorgt hier incidenteel voor overlast, waarbij doorgeknaagde kabels in auto's en verblijfplaatsen onder het dak van woonhuizen de grootste problemen zijn. Daardoor wordt de steenmarter niet altijd verwelkomd.

De landelijke staat van instandhouding is zeer gunstig, waardoor deze bij voorbaat niet in het geding komt. Op lokaal niveau is de ligging binnen de bebouwde kom niet een gewenste locatie voor de steenmarter, door de potentiële overlast welke deze kan veroorzaken. Om de lokale staat van instandhouding tegemoet te komen worden in de omgeving twee marterhopen met nestkast gemaakt voor de steenmarter. Doordat deze dezelfde functie hebben als de loods in de huidige situatie, biedt dit een goed alternatief. De lokale staat van instandhouding zal hierdoor eveneens niet in het geding komen.

7.3 Kerkuil

De kerkuil is een soort welke sinds de jaren 80 een landelijke stijgende lijn laat zien, zowel in broedgevallen als in winteraantallen (Vogelatlas Sovon). Sinds circa 2005 is deze soort stabiel. Veel van de bekende broedgevallen bevinden zich in nestkasten geplaatst door vogelwerkgroepen. De landelijke staat kan hiermee als gunstig worden beoordeeld. Ook de regionale staat van instandhouding van de kerkuil is gunstig, daar in de grootste delen van noordoost-Brabant een toename aan nesten heeft plaatsgevonden.

Om de lokale gunstige staat van instandhouding te waarborgen worden er twee alternatieve nestkasten geplaatst in de directe omgeving.

8 Bronnen

- Bouwens S. 2017. Handreiking Kleine Marters in Relatie tot Soortbescherming. Provincie Noord-Brabant.
- Dietz C., O. von Helversen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht.
- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Kennisdocument Kerkuil, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

9 Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn/haar kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste rust- of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitattype als de omstandigheden waarin de soort of het habitattype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitattype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om plant- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winter te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

www.bro.nl | info@bro.nl

Hoofdvestiging Boxtel

Boscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400

Vestiging Amsterdam

Rhijnspoorplein 38
1018 TX Amsterdam
T +31 (0)20 506 19 99

Vestiging Tegelen

Industriestraat 94
5931 PK Tegelen
T +31 (0)77 373 06 01